NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 1999

NORSK OLJEMUSEUM

Taler ved åpningen av Norsk Oljemuseum 20. mai 1999

H.M. Kongens tale

Mens astronautene inntok det ytre univers i 1969 og satte sine fotavtrykk på månen, innledet amerikanske oljeselskaper samtidig erobringen av det «nedre univers» – dypt under Nordsjøens bunn. I løpet av de 30 årene som er gått, har vi bygget opp en sterk norsk oljeindustri, som er internasjonalt konkurransedyktig.

Oljevirksomheten har skapt såvel endringer som muligheter i det norske samfunn. På kontinentalsokkelen har vi bygget ut vårt land på store fundamenter av stål og betong.

Hans Majestet Kong Harald ankommer Norsk Oljemuseum ved åpningen.
Foto: BitMap.

Virksomheten har skapt arbeid for tusener, og landet har fått store inntekter. Det er de færreste som ved selvsyn får anledning til å oppleve norsk oljevirksomhet slik den reiser seg med kunstige øyer på vår kontinentalsokkel. Ved åpningen av Norsk Oljemuseum gis imidlertid mulighetene for alle til å få et innblikk i virksomheten til havs. Jeg forstår at man i dette museum skal kunne gjøre en oppdagelsesreise gjennom historien fra en fjern fortid – flere hundre millioner år tilbake – da naturen la grunnlaget for det vi har høstet av gjennom vår korte oljehistorie.

Mange vil kanskje huske bildet av min far på Holmenkolltrikken vinteren 1974. Verden var rammet av en krise som tydelig viste det moderne samfunns avhengighet av olje. Mange trodde den gang at det gikk mot slutten på oljens tidsalder, og man fryktet en fremtid med knapphet på fornybar energi. I dag er Norge en av verdens ledende produsenter, som eksporterer mange ganger den mengde vi selv forbruker.

Denne byen grep for 30 år siden de muligheter som bød seg og utviklet seg til å bli Norges oljehovedstad. Norsk Oljemuseum kunne vanskelig ha ligget andre steder enn i Stavanger. Her har dere hatt orkesterplass til mesteparten av den oljerelaterte utvikling som fortsatt i høyeste grad er en del av vår hverdag, men som også er blitt historie.

Den norske oljehistorien spenner over et tidsrom som i historisk perspektiv er kort, men som i innhold omfatter en grensesprengende epoke i nasjonens utvikling. Det er en epoke som fortjener et museum mens historien ennå skrives. De kapitler som ligger foran oss vil ganske sikkert også få sin plass i dette hus i fremtiden. Slik sett vil Norsk Oljemuseum ha muligheter for å bli et senter for formidling av almen kunnskap om en av vårt lands viktigste virksomheter.

Foto: BitMap.

Det er en stor glede for meg herved å kunne erklære Norsk Oljemuseum i Stavanger for åpnet.

Direktør Finn E. Kroghs tale

I år er det 25 år siden ideen om et oljemuseum i Stavanger dukket opp i avisspaltene for første gang – i september 1974. To år seinere opprettet Stavanger formannskap oljemuseumsutvalget – og i 1978 gjorde Stavanger bystyre et prinsippvedtak om å etablere Norsk Oljemuseum som en selvstendig institusjon. Tanken om et oljemuseum hadde fått skikkelig fotfeste! Arbeidet med museumsplanene fikk sin egen administrasjon i 1980 og Stiftelsen Norsk Oljemuseum ble formelt etablert i 1981. Helt siden den tid har det vært samlet inn gjenstander, film, foto og annet materiale som dokumenterer norsk olje- og gassvirksomhet. Museumsanlegget vi skal åpne her i dag er resultatet av dette langsiktige arbeidet.

Jeg tør våge påstanden om at etableringen av Norsk Oljemuseum er en ganske spesiell begivenhet i norsk kultur- og museumsliv. Aldri før er det blitt satset så stort på en enkelt museumsidé som er så skreddersydd for formålet. Bygget er i seg sjøl en utstillingsgjenstand – en scenografisk tolkning av det norske grunnfjellet – det åpne kystlandskapet – og oljeinstallasjonene til havs.

Den norske oljehistorien har vært den selvfølgelige rammen for arbeidet med museets innhold. Men det har også vært et mål å lage utstillinger om generelle tema knyttet til oljens dannelse og bruk. Museets historiefortelling starter derfor med geologien – de naturhistoriske forutsetningene for at det finnes olje og gass under hav-

En engasjert direktør Finn E. Krogh i samtale med Hans Majestet Kong Harald og oljepioner Nordal Torstensen.
Foto: BitMap.

bunnen utenfor Norge. Utstillingene tar også opp forholdet mellom petroleum og samfunn ved å sette fokus på oljens betydning både som global råvare, energikilde og politisk maktfaktor. Det er viet stor plass til det vi kan kalle «det norske oljeeventyret» – særlig den teknologiske utviklingen til havs – fra de første primitive boreriggene – og fram til dagens nyskapende løsninger på stadig større havdyp. Vi inviterer også publikum med på en reise ut i havet – til sjøinstallasjonene – for å inspisere boredekket og få innblikk i hvordan det er å jobbe på plattform i Nordsjøen.

For oss som har stått midt oppe i arbeidet med å konkretisere innholdet i museet har realiseringen – særlig det siste året – vært en stor dugnad for å komme i mål. Oppgaven med å ferdigstille et museumsprosjekt av denne karakter er både spennende og utfordrende. Spennende, fordi svært mange brikker skal på plass innen en bestemt tidsfrist. Utfordrende, fordi temaet er så kjent og nært at svært mange mennesker vil ha klare forventninger til innholdet – og gjøre krav på å kjenne seg igjen. Vi skal fange en del av historien som samtiden har et nært forhold til. Det er gjort mange veivalg og prioriteringer underveis. Nå står både bygget og utstillingene her – så får publikum bedømme om vi har lykkes?

Norsk Oljemuseum skal formidle olje- og gassvirksomheten til et bredt publikum. Alle skal kunne si at de «eier» en bit av Oljemuseet. På mange måter er den forsamlingen som står foran museet her i dag representativ for det Olje-Norge som museet skal speile: Alt fra det allmenne publikum til bransjens egne aktører; oljearbeideren, industrien og myndighetene. Ambisjonen må være at vi kan utvikle museet til å bli et senter både for opplevelse og dokumentasjon av norsk olje- og gassvirksomhet – og samtidig bli en ny møteplass for hele bransjen. «Oljå» får nå sin permanente kulturinstitusjon på Kjeringholmen i Stavanger. Jeg tror oljebyen vil få stor glede av å ha en slik institusjon i sin midte! Vi ser fram til endelig å kunne invitere publikum inn det nye anlegget.

Hans Majestet Kong Harald mottar et fotografi, tatt en time tidligere, mens han klipper snoren og foretar den offisielle åpningen av Norsk Oljemuseum. Det samme fotografiet er allerede på plass på Oljemuseets «historievegg». Fotoet overrekkes av spesialrådgiver Bjørn Vidar Lerøen, Statoil.
Foto: BitMap.

Ordfører Leif Johan Sevlands tale

«Det sig ein koloss fram der ute, liknar eit halveferdig Babels tårn. Men er fullverdig; den store oljetanken, på slep ut i Nordsjøen, den første, den største reist i ei bukt ved ei strand i ein by som berre så vidt finst på verdenskartet, lite kjend, og mindre vørd av andre enn dei som er glade i han. No er byen verkeleg blitt eit punkt på kartet, eit interessant reportasjeobjekt, her er overflod av trehus og trongsyn, eit tempel der Gud og Mammon skiftes om å sitja på trona. Olje-klondyke».

Dette var forfatteren Alfred Hauges hilsen til Stavanger i 1974. Oljealderen hadde gjort sitt inntog i byen. Alfred Hauge var forut for sin tid. Han kunne se at den nye industrien ville få stor betydning for den lille, forblåste vestlandsbyen, som sto i ferd med å ta farvel med sin tradisjonelle industri, hermetikken og skipsbyggingen. Etableringen av Stavanger som Norges oljehovedstad var viktig og riktig og skapte et nytt liv mellom trehusene i byen.

Vanligvis reises det museer over en forgangen tid, for å minnes en historie som er forbi. Bare i sjelden grad etableres museale institusjoner for virksomheter som står i full blomst. Ikke desto mindre er etableringen av Norsk Oljemuseum i Stavanger et av de viktigste kulturelle tiltakene i denne byen. Det å dokumentere vår nære historie er med på å skape ny identitet og å gi oss en historiebevissthet om at det er en sammenheng i utviklingen av

Oljepioner Nordal Torstensen forklarer Hans Majestet Kong Harald og Stavangers ordfører Leif Johan Sevland hvordan arbeidet på et boredekk foregår. På bildet ser vi også fylkesmann Tora Aasland, politiinspektør Gunvor Molaug, Arne Rettedal, Sola-ordfører Eli Hellestø og Lars Våge
Foto: BitMap.

Stavanger by. Stavanger har alltid hatt blikket vendt utover, vestover mot sjøen. Det er herfra vi har fått våre kulturelle impulser, det er herfra vi har hentet vårt livsgrunnlag, enten det har vært sjøfart eller fiske.

Norsk Oljemuseum vil bli en perle i kjeden av kulturinstitusjoner i Stavanger. Museet har fått en plassering som er oljeindustrien verdig; trygt forankret midt i byens sentrum og med blikket ut mot havet.

Norsk Oljemuseum vil tilføre Stavanger en museumsattraksjon som de fleste byer vil misunne oss. Det vil være like viktig for turistindustrien som for byens egen befolkning. At «far min jobbe i oljå» er nå dokumentert. Byen er stolt av museet som er reist her på Kjeringholmen.

Åpningsdagen for Norsk Oljemuseum, 20. mai 1999, ble en festdag. Tusenvis av mennesker møtte opp for å få med seg begivenheten, deriblant barnehagebarn og skolebarn fra nabobydelene. Arbeidere fra Kværner Rosenberg benyttet åpningsdagen til å demonstrere mot myndighetenes oljepolitikk.

Foto: BitMap.